

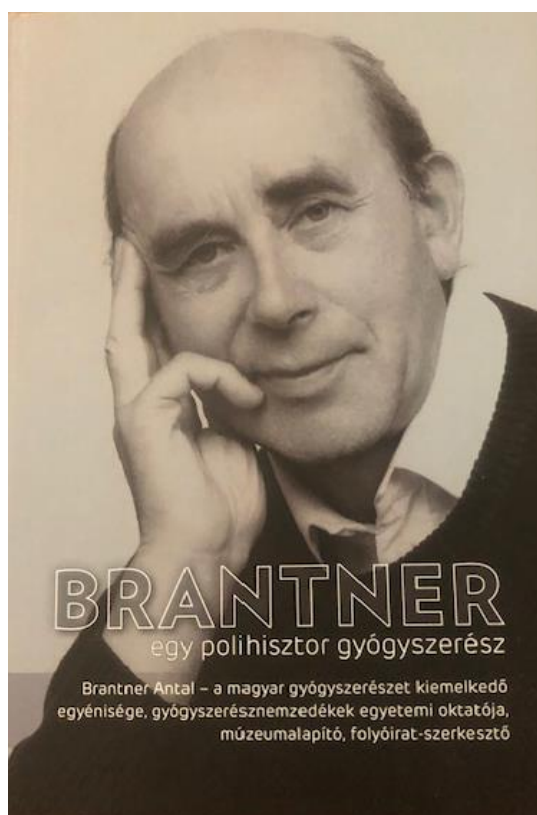
Könyvbemutató: Brantner – egy polihisztor gyógyszerész

Prof. Dr. Szabó László Gy.

A rendezvényre 2024. október 25-én 14 órai kezdettel, a Szentlőrinci Városház (Templom tér 8.) dísztermében került sor a „Szentlőrinci Brantner-Koncz Múemlékház Múzeumi Működését Támogató Alapítvány” és a „Pécsi Egyetemi Gyógyszerészképzésért Alapítvány” közreműködésével.

Program:

- Dr. Győrvári Márk alapítványi elnök: Bevezető – Brantner Antal és a hely szelleme
- Dr. Szabó László Gy. alapítványi elnök: Köszönet az emlékkönyv Szerzőinek
- Hozzászólások
- Ünnepi beszélgetés

A pécsi Gyógyszerésztudományi Kar alapítása szempontjából jelentős hatást gyakorolt a gyógyszerészi kémiai szemlélet kialakulására a budapesti Semmelweis Egyetem neves oktatója, a múzeumalapító Brantner Antal (1929-2006), aki igazi baranyaiként kezdettől fogva nagy örömmel támogatta a pécsi gyógyszerészképzés tervét. Az általa Szentlőrincen létesített Brantner-Koncz Múemlékház ma is igen értékes gyógyszerész- és helytörténeti értékeket tár elénk, mint alapítványi múzeum, könyvtár és kutatóhely.

A könyvben munkásságát volt munkatársai, Hankó Zoltán, a Magyar Gyógyszerészi Kamara elnöke és Takácsné Prof. Novák Krisztina méltatják. A szentlőrinci Alapítvány tevékenységét Győrvári Márk, v. polgármester mutatták be.

A Pécsi Tudományegyetemen, a gyógyszerészeti szakintézetek megalakulásával, a Dunántúl egyetlen gyógyszerészképző helyeként, 2000. szeptemberében, az Általános Orvostudományi Kar keretében, mint a kar egyik szakán indult meg a gyógyszerészképzés. A szakot a Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) 2006-ban akkreditálta.

A Pécsi Egyetemi Gyógyszerészképzésért Alapítványt (PEGYA) 20 éve, 2004-ben Szolcsányi János Széchenyi díjas farmakológus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja alapította. Őt tekintjük a PTE Gyógyszerész Szak alapítójának. Eleinte az Általános Orvostudományi Kar önálló szakjaként kezdte el működését, majd 2016-ban önálló, Gyógyszerésztudományi Karrá alakult. Az első dékán Perjési Pál professzor volt, a második Botz Lajos főgyógyszerész professzor, a jelenlegi Fittler András egyetemi docens.

Az alapítvány céljai között van:

- a pécsi gyógyszerész egyetemi képzés személyi és tárgyi infrastruktúrájának fejlesztése;
- a kiemelkedő képességű hallgatók tudományos munkájának támogatása;
- az oktatásban résztvevő gyógyszerészek, orvosok, egészségügyi szakdolgozók szakmai fejlődésének elősegítése továbbképzések, posztgraduális képzés, konferenciák szervezése, az azokon történő részvétel előmozdítása révén.

Az Alapítvány támogatói közül különösen sokat köszönhetünk az alapító tagokon kívül számos gyógyszergyárnak, közforgalmú gyógyszertárnak, magánszemélynek, akik adományokkal és a személyi jövedelemadó révén járultak hozzá a tőzrészke gyarapodásához.

Különösen sokat köszönhetünk a Hungaropharma ZRT-nek, továbbá a Phoenix Pharma ZRT-nek jelentősebb anyagi hozzájárulásukért.

Az utóbbi években az általam irányított kuratórium jóváhagyásával sikerült több gyógyszerésztörténeli könyv kiadása. A színvonalas oktatás alapfeltétele a gyógyszerészi hivatástudat elmélyítése. Valljuk, hogy fontos a régióban élt nagy egyéniségek megismerése. A könyvek kivitelezésére legalkalmasabbnak bizonyult a szekszárdi Séd Nyomda. Köszönettel tartozunk az úgy támogatóink és a nyomdának!

Az első monográfia (Kóczyán Zoltán Gergely: A Kóczyán- és Sperlágh-gyógyszerészdinasztia története – Gyógyszertárak születése és halála a Kárpát-medencében) 2022-ben jelent meg.

A második (Pintér Erika és Botz Lajos: Szolcsányi János – a pécsi farmakológiai iskola kiemelkedő egyénisége és a pécsi egyetemi gyógyszerészképzés szakalapítója) 2023-ban jelent meg. A könyvből megismerheti az olvasó azt az izgalmas kutatást, ami a paprika kapszaicinjának hatásmechanizmusát tisztázta, s új fájdalomcsillapító gyógyszerek kifejlesztését teszi lehetővé.

A harmadik (Szabó László Gy.: Hazámat szolgálok – László László pécsi honvéd gyógyszerész gyógyszerésztörténeli munkássága) ugyancsak 2023-ban jelent meg. A László gyógyszerész őseit és a 4. László László, hely- és gyógyszerésztörténész életútját, munkásságát mutatja be. Róla neveztük el a Karhoz tartozó Gyógyszerésztörténeli Csoportot. Hagyatéka nélkül nem alapíthattuk volna meg a gyógyszerésztörténeli, szabadon választható tantárgyat.

S végül idén, 2024-ben sikerült megjelentetni a most méltatott Brantner monográfiát.

Hálásan köszönjük a szerkesztést Hankó Zoltánnak, a Magyar Gyógyszerész Kamara elnökének, aki hosszú időn át Brantner Antal kollégája volt a Budapesti Orvostudományi Egyetem Gyógyszerész Karán és a Gyógyszerészet folyóirat szerkesztőségében. Ő adta a kifejező főcímet a könyvnek: Brantner, egy polihisztor gyógyszerész.

Igen, Brantner Antal a magyar gyógyszerészet kiemelkedő egyénisége volt. Baranyai gyógyszerészcsalád tagjaként a gyógyszerészi kémia egyetemi oktatójaként gyógyszerésznemzedékeknek adta át széleskörű szemléletét, elmélyült tudását.

Hankó Zoltánnak különösen sokat köszönhetünk. Rengeteg kamarai munkája, harca mellett betartotta ígéretét, a monográfia gerincét képező fejezeteket ő írta. A ragyogóan sikerült szerkesztéshez megnyerte Oláh Csaba szerkesztő gyógyszerészt, neki köszönhetjük a könyv izléses külalakját.

A Gyógyszerészet folyóirat szerkesztősége azt is lehetővé tette, hogy a könyvben megjelenhetett Brantner Antal korábban megírt családtörténeli cikksorozata. A színes képekkel bőven illusztrált írás a monográfia egyik legérdekesebb része. Megtudjuk belőle, hogy az ormánsági Lakócsán, majd Drávafokon édesapja gyógyszertárában szerette meg a hivatást. Innen kezdve igazi baranyainak számított, ami Szentlőrincen teljesedett ki.

A haza, az otthon valójában a „Brantner-család” ősi fészke, a baranyai táj ékessége, Szentlőrinc volt. Fiatalkorától kezdve minden megtakarított pénzét a polgári ház állagmegőrzésére, vagyontárgyainak restaurálására áldozta, ezért vállalva az aszkéta létformát is. Sikerült megalapítani a „Brantner-Koncz Múemlékház Támogatására Szolgáló Alapítvány”-t, ami jelenleg is a becses műemlék és múzeum működését biztosítja Szentlőrinc város egyik jelentős idegenforgalmi nevezetességévé.

Hálás köszönetet mondunk dr. Győrvári Márk kuratóriumi elnöknek és szerzőtársának, Nyersné Gödöny Zsuzsannának, hogy hiteles pontossággal és Brantner Antal iránt érzett nagy tisztelettel és szeretettel írták meg „A múzeumalapító – a szentlőrinci helytörténeli alapítvány létrehozása és működése” című fejezetet. Ebből megismerjük a muzeális gyűjtemény értékeit, a bútorok, festmények és használati tárgyak sokféleségét. Arról is bő tájékoztatást kapunk, hogy a családi örökség hogyan illeszkedik be Szentlőrinc település történetébe és jelenébe. Az Alapítvány jelenleg is szoros kapcsolatot ápol egyetemünkkel.

E fejezethez szorosan kapcsolódik dr. Grunda Miklós szakgyógyszerész-gyógyszertárvezető kiváló összeállítása „Brantner Antal gyógyszerészeti gyűjteménye” című fejezet formájában. A Szerző eredetileg szakdolgozat céljából állította össze kutatási eredményeit, bő ábraanyaggal és adatokkal jellemezve a tárgyi emlékeket (vegyszerek, edények, eszközök, könyvek, feljegyzések) és írásos dokumentációt (méregengedélyek, manuális iratok, receptek, törzskönyv, baranyai gyógyszertárak jegyzéke). Az értékes munkát szép gondolattal zárja:

„Szerencsés, aki értéket örököl és megbecsüli azt. Szerencsés, aki az örökölt értékeket gyarapíthatja és biztos kezekben tudhatja halála után. Szerencsések, akik kortársuknak mondhatnak egy olyan embert, aki azon fáradozik, hogy a saját értékeit megossza az emberekkel. Ha ezek az értékek műtárgyak, kordokumentumok, kell-e több, hogy múzeumot alkossanak?”

Igen értékes és gazdag fejezetet írt a Budapesti Egyetem Gyógyszerészi Kémiai Intézetének egyetemi tanára, Brantner Antal egykori kollégája, a Gyógyszerészet folyóirat későbbi főszerkesztője, Takácsné dr. Novák Krisztina „Dr. Brantner Antal a gyógyszerészi kémia tanára és kutatója” címmel. Ahogyan írja: „Ez a visszaemlékezés egyrészt személyes emlékekből táplálkozik, másrészt dokumentumok alapján igyekszik bemutatni Brantner Antal sokoldalúságát, igényes és eredményes kutató munkáját és egyedi, magával ragadó személyiségét.”

Brantner Antal 1952-ben kapta meg a gyógyszerészi diplomát, de már tanulmányai alatt vendéghallgatóként az ELTE TTK vegyész szakát is párhuzamosan hallgatta és 1957-ben bölcsész vegyész diplomát is szerzett.

Végh Antal vezette Gyógyszerészi Kémiai Intézetbe 1955-ben került és 35 év szolgálat után 1989-ben ment nyugdíjba. Óriási tapasztalatot szerzett. Nem véletlen, hogy a pécsi képzés előkészületei idején sok tanácsot kértünk tőle. Ő lelkesen segített és örömmel töltötte el minden kezdeti lépés.

Szerves kémiai analitikai tudása fontos elméleti és gyakorlati eredményekhez vezetett. Az altató hatású barbiturátok azonosítását oldotta meg és igénybe vette az akkoriban kibontakozó rétegekromatográfiát. Kutatásait kandidátusi fokozatát jelző (1983) disszertációjában összegezte (címe: Gyógyszeranyagok azonosítása savas és oxidatív bomlásuk termékei alapján).

Novák Krisztina őszinte elragadtatással méltatja oktatói tevékenységét is. Ahogy írja, munkáját nagy tudás, határtalan lelkesedés és hivatásszeretet jellemezte. Mint kolléga a legnagyobb megbecsülést és szeretetet váltotta ki.

E gazdag fejezetet jól egészíti ki két kisebb írás. Dr. Mayer Klára c. e. docens személyes élményeket közöl („Emlékezéstöredékek dr. Brantner Antal szentlőrinci gyógyszerészre”), Gál Károly katolikus lelkész pedig „Tóni” című írásában érzékletes, közvetlen hangvétellel mutatja be Brantner Antal kedves, emberi tulajdonságait, felidézve néhány jól bevált ételreceptet is.

A monográfia befejező, ünnepélyes hangvételű írását dr. Hankó Zoltán készítette „Dr. Brantner Antal felelős szerkesztő – a mentorom” címmel. A szubjektív hangvételű, gazdag tényanyagot tartalmazó írás hűen jellemzi Brantner Antalt, mint a Magyar Gyógyszerészeti Társaság „Gyógyszerészet” havi folyóiratának szerkesztőjét. 1967-től másfél évtizeden át volt szerkesztő, 1981-től felelős szerkesztő. Munkáját rendkívüli gondosság és ügyszeretet, áldozatos segítőkészség jellemezte. Mint tanítvány, Hankó Zoltánnak így alkalma volt Tőle megismerni a tudományszervezéssel kapcsolatos és a gyakorlati gyógyszerészetet szolgáló szemlélet alapjait. A barátságuk végül is életre szólt.

A Szerző írásának utolsó gondolatát hadd idézzem: „Takácsné dr. Novák Krisztina akkori főszerkesztő telefonhívása ébresztett 2006. nov. 5-én, vasárnap reggel: sírva mondta, hogy „Tóni meghalt”. (Mint tudjuk, egyik lábát amputálni kellett rosszindulatú rákja miatt).

Elment. A szakrális világ kozmikus rendjében élt egész életében. Tudatosan készült erre a másik életre is. Hálával tartozom Istennek, hogy megismerhettem, munkatársa és barátja lehettem.

A gyógyszerészetet szolgáló utódok és Alapítványunk nevében hálásan köszönöm Minden Szerzőnek a lelkiismeretes írói munkát, a Brantneri örökség szolgálatát!

A pécsi gyógyszerészképzés egyik személetformáló nagy alakjának, Brantner Antalnak szellemi és helytörténeti hagyatéka, hazaszeretete a gyógyszerészeti hivatás örök példája marad.